

FKSP

SOCIÁLNÍ FONDY, BENEFITY A JINÁ PLNĚNÍ

- výklad
- účtování
- dotazy a odpovědi

7. aktualizované vydání

EDICE PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

2020

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.

Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

Obsah

Úvod	6
Přehled právních předpisů	7
1. Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)	8
1.1 Tvorba fondu	8
1.2 Hospodaření s fondem	10
1.3 K jednotlivým druhům plnění	14
1.3.1 Příspěvky na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců	14
1.3.2 Pořízení hmotného majetku	16
1.3.3 Příspěvek na dopravu do zaměstnání	16
1.3.4 Bytové účely a zápůjčky na bytové účely	16
1.3.5 Sociální zápůjčky	18
1.3.6 Sociální výpomoci	19
1.3.7 Stravování	19
1.3.8 Rekreace	20
1.3.9 Kultura, vzdělávání, tělovýchova a sport	20
1.3.10 Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření	21
1.3.11 Pojistné na soukromé životní pojištění	21
1.3.12 Příspěvek odborové organizaci	21
1.3.13 Dary zaměstnancům	22
1.3.14 Výměnné akce	23
1.3.15 Jiné úhrady z fondu	23
2. Sociální fond	24
2.1 Tvorba fondu	25
2.2 K jednotlivým druhům plnění	26
2.2.1 Příspěvky na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců	26
2.2.2 Zápůjčky ze sociálního fondu	26
2.2.3 Zápůjčky na překlenutí tíživé sociální situace	26
2.2.4 Sociální výpomoci	26
2.2.5 Příspěvek odborové organizaci	27
2.2.6 Dary (bezúplatná plnění) zaměstnancům	27
3. Vybraná plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálních fondů apod. ve prospěch zaměstnanců (benefity)	28
3.1 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	28
3.2 Vzdělávání	32
3.3 Stravování zaměstnanců a bývalých zaměstnanců	35

3.4	Doprava zaměstnanců do a ze zaměstnání	37
3.4.1	Poskytování zlevněných nebo bezplatných jízdenek zaměstnancům	37
3.4.2	Doprava zaměstnanců do a ze zaměstnání zajišťovaná zaměstnavatelem	38
3.4.3	Příspěvek na dopravu do zaměstnání	38
3.5	Penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření a soukromé životní pojištění	39
3.6	Přechodné ubytování	42
3.7	Kultura, rekreace, tělovýchova a zájmy	43
3.8	Opatření ke sladování profesního a rodinného života a zlepšování podmínek pro zaměstnance s povinnostmi k rodině	44
3.8.1	Vlastní mateřská škola zapsaná do školského rejstříku	45
3.8.2	Mateřská škola nezapsaná do školského rejstříku	45
3.8.3	Nepeněžní příspěvek na pobyt dětí v zařízeních péče o děti předškolního věku jiných subjektů	45
3.8.4	Peněžní příspěvek na pobyt dětí v zařízeních péče o děti předškolního věku	46
3.9	Dary – bezúplatná plnění	47
3.10	Sociální výpomoci a zápůjčky	49
3.10.1	Sociální výpomoci	49
3.10.2	Zápůjčky	51
3.11	Odstupné, dovolená a náhrada mzdy v době dočasné pracovní neschopnosti	53
3.12	Odměny při životních jubileích zaměstnanců a odměny při prvním přiznání starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně poskytované zaměstnavatelem svým zaměstnancům v souladu s § 224 ZP	55
3.13	Péče o zdraví	55
4.	Příspěvky (dary / bezúplatná plnění) na činnost odborové organizace	57
4.1	Posuzování daru (bezúplatného plnění) z hlediska daně z příjmů na straně obdarovaného	60
4.2	Postup a podmínky při uplatňování osvobození od daně z příjmů podle § 19b ZDP	62
4.3	Povinnosti odborové organizace jako poplatníka daně z příjmů	63
4.4	Jak postupovat v případě, kdy je část daru (bezúplatného plnění) určena na činnosti, které jsou od daně z příjmů osvobozeny, a část na účely, které od daně z příjmů osvobozeny nejsou	63
5.	Vybraná poskytovaná plnění z hlediska daně z příjmů a odvodů na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení u zaměstnanců	65
6.	Dotazy na FKSP – u zaměstnavatelů, na které se vztahuje vyhláška č. 114/2002 Sb.	69

7. Dotazy na sociální fond – u zaměstnavatelů, na které se nevztahuje vyhláška č. 114/2002 Sb.	93
8. Fond kulturních a sociálních potřeb – předpis účtování	106
8.1 Účtování o tvorbě a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb	106
8.2 Směrná účtová osnova pro vybrané účetní jednotky	113
8.3 Český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky č. 704 Fondy účetní jednotky	128
9. Legislativa	136
Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb	136
Vyhláška č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích	143
Vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky	147
Vyhláška č. 358/2019 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad	151
Sdělení 42 o pravidlech postupu při poskytování sponzorských darů státními podniky a obchodními společnostmi s většinou majetkovou účastí státu podle usnesení vlády ČR č. 334 ze dne 14. dubna 1999 včetně jeho přílohy	153
Příloha k usnesení vlády č. 334 ze dne 14. dubna 1999 Účely, na které lze poskytovat sponzorské dary státními podniky a obchodními společnostmi s většinou majetkovou účastí státu	155
Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů – vybraná ustanovení ve vztahu k zaměstnanci	158
Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů – vybraná ustanovení ve vztahu k zaměstnavateli	162
Pokyn GFŘ D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (vybraná ustanovení)	166
Závěr	183

Úvod

Většina organizací a firem v České republice, ale i v okolních státech, využívá možnost poskytování zaměstnaneckých sociálních výdajů a různých benefitů. Jedním ze základních nástrojů při poskytování benefitů je tvorba a používání fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP), popřípadě sociálního fondu v organizacích, na které se vyhláška č. 114/2002 Sb. nevztahuje.

S ohledem na skutečnost, že existuje značné množství otázek, a to jak v oblasti tvorby a plnění z FKSP, tak sociálních fondů, a navíc mnohdy dochází i k záměně těchto fondů, je vhodné se v této problematice zorientovat.

V tomto vydání jsou opět doplněny aktuální legislativní změny, a to zejména novela vyhlášky č. 114/2002 Sb. provedená vyhláškou č. 357/2019 Sb. s účinností od 1. ledna 2020, a jsou zde také uvedeny nové příklady z praxe.

*Autorky
únor 2020*

1. Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

Na úvod je nutné říci, že s účinností od 1. ledna 2020 vstoupila v účinnost novela vyhlášky č. 114/2002 Sb., která zrušila do té doby platnou vyhlášku č. 310/1995 Sb. pro potřeby státních podniků. Nově je FKSP pro potřeby státních podniků zahrnuto do vyhlášky č. 114/2002 Sb., a tak po letech dochází k opětnému sjednocení pod jednu vyhlášku.

Znamená to tedy, že **vyhláška č. 114/2002 Sb. se vztahuje a je určena pro:**

- ⇒ organizační složky státu (například ministerstva, soudy, Akademie věd),
- ⇒ státní příspěvkové organizace (organizace zřízené například ministerstvy),
- ⇒ příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky,
- ⇒ státní podniky.

Jak vyplývá z výše uvedeného, vyhláška č. 114/2002 Sb. je určena a upravuje výši tvorby pro organizace, u kterých se vychází ze zmocnění zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a dále pak zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku. Vyhláška se nevztahuje na obce a kraje a ani na jejich organizační složky. V souladu s § 5 zákona č. 250/2000 Sb. mohou tyto organizace vytvářet vlastní sociální fondy.

1.1 Tvorba fondu

Tvorba fondu je upravena § 2 vyhlášky č. 114/2002 Sb. Fond je tvořen jednak základním přídělem do fondu, a dále pak dalšími příjmy.

Základním přídělem, kterým je tvořen fond v organizačních složkách státu a v příspěvkových organizacích, jsou 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mezd a na odměny za pracovní pohotovost.

V praxi to znamená, že do uvedeného objemu nákladů zúčtovaných na platy lze tedy zahrnout veškeré složky v souladu s § 122 a násl. ZP a nařízením vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Ustanovením § 109 odst. 3 ZP je stanoveno, kteří zaměstnavatelé poskytují za práci plat.

Plat je peněžitě plnění poskytované za práci zaměstnanci zaměstnavatelem, kterým je:

- ⇒ stát,
- ⇒ územní samosprávný celek,
- ⇒ státní fond,

Fond je určen:

- ⇒ zaměstnancům v pracovním poměru uzavřeném podle zákoníku práce, a to i těm zaměstnancům, jejichž pracovní poměr je založen volbou nebo jmenováním, přičemž se za zaměstnance považují také zaměstnanci na mateřské a rodičovské dovolené;
- ⇒ státním zaměstnancům podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, příslušníkům ve služebním poměru, soudcům a důchodcům, kteří při prvním přiznání starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně pracovali u organizační složky státu, příspěvkové organizace nebo státního podniku (dále jen zaměstnanec) a jejich manželům, manželkám, partnerům, partnerkám, druhům, družkám a nezaopatřeným dětem včetně dětí svěřených do pěstounské nebo poručnické péče a dětí svěřených soudem do osobní péče zaměstnance (dále jen rodinný příslušník). Plnění z fondu se poskytne za cenu sníženou o příspěvek z fondu;

Za rodinného příslušníka se pro upřesnění tedy považují manželé, nezaopatřené děti, druh, družka a registrovaní partneři. U nezaopatřených dětí se přitom vychází z § 11 až § 16 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, kdy se za nezaopatřené dítě považuje dítě:

- do skončení povinné školní docházky a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže
 - se soustavně připravuje na budoucí povolání, nebo
 - se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo
 - je z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost;
- po skončení povinné školní docházky do 18. roku věku také dítě, které je vedeno v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Poznámka: *Za nezaopatřené dítě však nelze považovat dítě, které je poživitelem invalidního důchodu z důchodového pojištění pro invaliditu III. stupně.*

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje studium na středních a vysokých školách v České republice, na středních i vysokých školách, dále dálkového, distančního, večerního nebo kombinovaného studia na středních školách, je-li dítě v době takového studia na střední škole výdělečně činné.

Dále se za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání považuje:

- teoretická a praktická příprava na zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost pro osoby se zdravotním postižením prováděná podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti,

svého dluhu nepřistoupí k jejímu prominutí, anebo má-li dlužník majetek, z něhož lze dosáhnout uspokojení pohledávky státu.

(3) Výjimku z odstavců 1 a 2 může ze závažných důvodů povolit Ministerstvo financí.

(4) V případě prominutí dluhu vzniklého porušením podmínek smlouvy o poskytnutí státního příspěvku na individuální bytovou výstavbu^{57a)} neplatí ustanovení odstavců 2 a 3. Tento dluh lze prominout i z jiných důvodů než z důvodů uvedených v odstavci 1, nelze však prominout dluh vzniklý v souvislosti s trestnou činností nebo dluh u dlužníka, který má pohledávku vůči státu.

(5) K prominutí dluhu může dojít jen na základě písemné dohody.

^{57a)} Například vyhláška č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Prominutá zápůjčka se stává zdanitelným příjmem zaměstnance a z tohoto příjmu se odvádí pojistné.

Zápůjčky nelze poskytnout na úhradu nákladů, které byly kryty ze zápůjčky od peněžního ústavu nebo z jiných zdrojů, a na vypořádání společného jmění manželů, vypořádání dědiců a jiné majetkoprávní vypořádání.

1.3.5 Sociální zápůjčky

Sociální zápůjčky se řídí § 11 vyhlášky č. 114/2002 Sb.

Na základě písemné smlouvy lze poskytnout na překlenutí tíživé sociální situace bezúročnou zápůjčku nejvýše 50 000 Kč nebo 100 000 Kč v případech postižení živelní pohromou, ekologickou nebo průmyslovou havárií na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav, a to se splatností do 5 let od uzavření smlouvy o zápůjčce. Při skončení pracovního nebo služebního poměru je zápůjčka splatná nejpozději do 6 měsíců ode dne jeho skončení, pokud není ve smlouvě o zápůjčce stanoveno jinak.

Tato zápůjčka k překlenutí tíživé finanční situace se poskytuje peněžní formou. Každá poskytnutá sociální zápůjčka musí být schválena samostatně v souladu se zásadami pro jejich poskytování.

Za tíživou sociální situaci může být považováno zejména:

- ⇒ úmrtí v rodině,
- ⇒ dlouhodobá nemoc,
- ⇒ neočekávané majetkové ztráty v souvislosti se živelní pohromou, požárem nebo jinou havárií v bytě,
- ⇒ ztráta zaměstnání jednoho z manželů (partnerů).

Rovněž při poskytnutí zápůjčky na překlenutí tíživé sociální situace může být obdobně jako u zápůjček na bytové účely nesplacený zůstatek zápůjčky prominut.

1.3.6 Sociální výpomoci

Sociální výpomoci jsou řešeny v § 11 vyhlášky č. 114/2002 Sb.

Vyhláškou je stanoveno, že z fondu lze poskytnout jednorázovou sociální výpomoc zaměstnancům, popřípadě jejich nejbližším pozůstalým, v mimořádně závažných případech a při řešení tíživých nebo neočekávaných sociálních situací. Sociální výpomoc může v jednotlivém případě činit nejvýše 30 000 Kč, v případech postižení živelní pohromou, ekologickou nebo průmyslovou havárií na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav, nejvýše 50 000 Kč.

Obdobně jako u sociálních zápůjček zde není specifikováno, co lze považovat za tíživou sociální situaci, a tak lze dovodit, že to bude obdobná situace jako u sociálních zápůjček, tzn. úmrtí v rodině, dlouhodobá nemoc, neočekávané majetkové ztráty v souvislosti se živelní pohromou, požárem nebo jinou havárií v bytě, ztráta zaměstnání jednoho z manželů (partnerů) apod.

Jelikož se sociální výpomoc poskytuje peněžní formou, má charakter peněžního plnění a jako taková je považována za zdanitelný příjem zaměstnance. Částky vyplacené zaměstnavatelem formou jednorázové sociální výpomoci v mimořádně závažných případech k překlenutí mimořádně obtížných poměrů v důsledku živelních pohrom a jiných mimořádně závažných událostí se nezahrnují do základu pro odvod pojistného a neodvádí se z nich pojistné na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, a to v souladu s § 5 odst. 2 písm. e) zákona o pojistném na sociální zabezpečení a § 3 odst. 2 písm. e) zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

Jednorázová sociální výpomoc nejbližším pozůstalým po zemřelém zaměstnanci v mezích vyhlášky, tj. do 30 000 Kč, je u příjemců osvobozena od daně z příjmů podle § 4 odst. 1 písm. k) bodu 4 ZDP.

1.3.7 Stravování

Stravování je upraveno v § 7 vyhlášky č. 114/2002 Sb.

Z fondu lze přispívat na závodní stravování podle právních předpisů upravujících stravování v organizační složce státu, příspěvkové organizaci a státním podniku. Bližší podmínky je nutné stanovit v zásadách hospodaření s fondem.

Znamená to tedy, že vedle vyhlášky č. 114/2002 Sb. je ještě nutné se řídit vyhláškami „o závodním stravování“, a to vyhláškou č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích, a vyhláškou č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky.

V případě vlastního stravování (to, které není zajišťováno prostřednictvím jiných subjektů) je možné z FKSP poskytnout stravu i bývalým zaměstnancům.

2. Sociální fond

Sociální fond může být tvořen všude tam, kde se organizace neřídí vyhláškou č. 114/2002 Sb.

Týká se to nejen obchodních společností a podnikatelů, ale třeba i obcí, na které se vyhláška č. 114/2002 Sb. také nevztahuje.

Obce tedy mohou postupovat v souladu s § 5 zákona č. 250/2000 Sb.

§ 5

Peněžní fondy územních samosprávných celků a svazků obcí

(1) Územní samosprávný celek a svazek obcí může zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely anebo bez účelového určení.

(2) Zdrojem peněžních fondů územního samosprávného celku nebo svazku obcí mohou být zejména

- a) přebytky hospodaření z minulých let,
- b) příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce,
- c) převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů.

Pro obce byla v roce 1997 Ministerstvem financí vydána informace formou sdělení pod čj. 124/1 942/1997.

Sociální fond obce

čj.: 124/1 942/1997

Vyhláška č. 210/1989 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, byla nahrazena vyhláškou č. 310/1995 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, a ani tato nová vyhláška se na obce nevztahuje. Pokud si obec utvoří peněžní fond obdobný fondu kulturních a sociálních potřeb (například sociální fond, fond zaměstnanců apod. – dále jen sociální fond), může si sama stanovit podmínky přidělu do tohoto fondu a jeho použití, včetně okruhu příjemců těchto prostředků.

Zvláštní úprava pro zřizování, tvorbu a používání sociálních fondů zřizovaných obcemi v rámci jejich péče o pracovníky neplatí. Podle ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. 576/1990 Sb. (rozpočtová pravidla republiky) a § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, obec může zřizovat trvalé nebo dočasné účelové fondy, včetně vlastních peněžních fondů. Obec také rozhoduje o zdrojích, kterými bude takové fondy naplňovat. Může tedy zřídit i sociální fond, který by byl používán při péči obce o své pracovníky.

Některá ustanovení platná pro fond kulturních a sociálních potřeb může obec vztáhnout i pro tvorbu a použití svého sociálního fondu (například stanovení procentního podílu z mezd). Musí však respektovat zásadu v citovaném ustanovení rozpočtových pravidel republiky, podle níž obec používá prostředky svého peněžního fondu vždy pouze prostřednictvím svého rozpočtu. Nemůže tedy používat sociální fond přímo k realizaci svých výdajů.

a to v souladu s § 4 odst. 1 písm. k) bodem 4 ZDP, což je nepeněžní plnění nebo sociální výpomoc nejbližším pozůstalým, a to až do výše 30 000 Kč.

Poznámka: Příspěvky na stravování, rekreaci, kulturu, tělovýchovu a sport, penzijní připojištění a soukromé životní pojištění viz kapitola 3. Vybraná plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálních fondů apod. ve prospěch zaměstnanců (benefity).

2.2.5 Příspěvek odborové organizaci

Příspěvek odborové organizaci je posuzován jako dar (z daňového hlediska bezúplatné plnění, dále jen dar) na činnost. Jediným limitem je § 15 a § 20 ZDP na straně dárce v případě, že poskytovatel chce poskytnutý dar uplatnit jako položku snižující základ daně. Jinak není stanoven žádný limit ani konkrétní plnění, takže záleží na smlouvě, která je buď smlouvou darovací, nebo je poskytnutí daru (příspěvku na činnost) zahrnuto v kolektivní smlouvě.

Odborová organizace postupuje v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o daních z příjmů. Dar přiznává k dani z příjmů, popřípadě může uplatnit osvobození od daně z příjmů v souladu s § 19b ZDP, a to při splnění podmínek daných zákonem, tzn. podle účelu použití (viz kapitola 4. Příspěvky (dary / bezúplatná plnění) na činnost odborové organizace).

2.2.6 Dary (bezúplatná plnění) zaměstnancům

Z prostředků sociálního fondu lze poskytovat dary zaměstnancům jak při pracovních a životních jubileích, tak i při různých jiných příležitostech. Dary lze poskytnout v nepeněžní i v peněžní formě. Nepeněžní dary, které jsou poskytnuty za obdobných podmínek jako z prostředků FKSP, do výše 2 000 Kč jsou stejně jako dary z prostředků FKSP od daně z příjmů osvobozeny, zatímco peněžní dary jsou vždy předmětem daně z příjmů. Výše poskytnutého daru stejně jako příležitosti, při kterých je dar poskytnut, se stanoví v zásadách hospodaření se sociálním fondem. V případě plnění ze sociálního fondu na straně zaměstnavatele není omezena tvorba prostředků na poskytování darů.

3.3 Stravování zaměstnanců a bývalých zaměstnanců

Stravování zaměstnanců řeší několik předpisů. Je to především § 236 ZP, zákon o daních z příjmů a dále vyhláška č. 114/2002 Sb., vyhláška č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích, a vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky.

V souladu s ustanoveními zákoníku práce je zaměstnavatel povinen umožnit zaměstnancům ve všech směnách stravování, přičemž tuto povinnost nemá vůči zaměstnancům vyslaným na pracovní cestu.

V kolektivní smlouvě, popřípadě ve vnitřním předpise, pak mohou být stanoveny další podmínky týkající se práva na toto stravování a případná výše úhrady ze strany zaměstnavatele a zaměstnance.

Zaměstnavatel může stravování svých zaměstnanců zabezpečovat ve vlastním zařízení nebo jej zajišťovat prostřednictvím jiných subjektů. Příspěvek na stravování lze poskytovat v nepeněžní nebo i peněžní formě. Výše nákladů, které může zaměstnavatel zahrnout do daňových výdajů (nákladů), se liší podle toho, jakým způsobem je stravování zabezpečováno. Daňový režim na straně zaměstnance pak závisí na formě příspěvku na zvýhodněné stravování.

Daňové výdaje na straně zaměstnavatele se liší podle toho, zda je stravování poskytnuto ve vlastním zařízení nebo prostřednictvím cizích subjektů. Jsou to tedy buď náklady na provoz vlastního stravovacího zařízení, kromě hodnoty potravin, nebo příspěvky na stravování zajišťované prostřednictvím jiných subjektů a poskytované až do výše 55 % ceny jednoho jídla za jednu směnu, maximálně však do výše 70 % stravného vymezeného pro zaměstnance v § 6 odst. 7 písm. a) ZDP při trvání pracovní cesty 5 až 12 hodin.

Příspěvek na stravování lze uplatnit jako výdaj (náklad), pokud přítomnost zaměstnance v práci během jedné stanovené směny **trvá alespoň 3 hodiny**. Příspěvek na stravování lze uplatnit jako výdaj (náklad) na další jedno jídlo zaměstnance, pokud délka jeho směny v úhrnu s povinnou přestávkou v práci, kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci podle zvláštního právního předpisu, bude delší než 11 hodin. **Příspěvek nelze uplatnit** na stravování za zaměstnance, kterému v průběhu směny vznikl nárok na stravné podle zvláštního právního předpisu (§ 163 ZP).

Za stravování ve vlastním stravovacím zařízení se považuje i stravování zabezpečované ve vlastním stravovacím zařízení prostřednictvím jiných subjektů. Jiné nebo vyšší výdaje na stravování nemůže zaměstnavatel do daňových výdajů (nákladů) zahrnout, a to ani v případě, že právo zaměstnanců na ně vyplývá z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu nebo pracovní či jiné smlouvy.

3.8.1 Vlastní mateřská škola zapsaná do školského rejstříku

V souladu s Pokynem GFR D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, se za vzdělávací zařízení považuje:

K § 24 odst. 2 písm. j) bod 3

13. Vzdělávacími zařízeními podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 zákona se rozumějí pouze zařízení sloužící ke vzdělávání vlastních pracovníků. Za vzdělávací zařízení se považuje i mateřská škola zapsaná do školského rejstříku podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Mateřská škola nezapsaná do školského rejstříku podle školského zákona je pro účely zákona posuzována jako zařízení péče o děti předškolního věku. Daňovými výdaji jsou výdaje související s provozem těchto vzdělávacích zařízení, pokud tato zařízení slouží pouze ke vzdělávání vlastních pracovníků. Jsou-li tato zařízení využívána také ke vzdělávání jiných osob nebo k jiným účelům, lze do daňových výdajů zahrnout pouze část provozních výdajů souvisejících se vzděláváním vlastních pracovníků, stanovenou podle vhodného kritéria (např. lůžkodny, doba trvání jednotlivých činností). Pro část výdajů vynaložených na vzdělávání jiných osob nebo na jiné účely platí § 25 odst. 1 písm. k) zákona a daňové výdaje se uznávají pouze do výše dosažených příjmů.

3.8.2 Mateřská škola nezapsaná do školského rejstříku

Náklady na pořízení, vybavení a provoz takového zařízení nemůže zaměstnavatel hradit z daňově uznatelných výdajů (nákladů), ale pouze z prostředků FKSP, sociálního fondu, ze zisku po zdanění anebo na vrub nedaňových výdajů (nákladů). Nejedná se o mateřskou školu v pravém slova smyslu jako předškolní vzdělávací zařízení, ale o zařízení provozované na základě živnostenského zákona (viz § 25 odst. 1 písm. h) bod 2 ZDP).

Nepeněžní plnění poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci formou používání takového zařízení pro děti zaměstnanců hrazeného z FKSP, ze sociálního fondu, ze zisku po zdanění anebo na vrub nedaňových výdajů (nákladů) je výkladově v návaznosti na § 6 odst. 9 písm. d) bod 2 ZDP osvobozeno od daně z příjmů.

3.8.3 Nepeněžní příspěvek na pobyt dětí v zařízeních péče o děti předškolního věku jiných subjektů

V případech, že zaměstnavatel nemá možnost zřídit vlastní mateřskou školu, může tuto problematiku řešit i formou nepeněžního příspěvku zaměstnanci v podobě úhrady předškolní péče provozovateli zařízení péče o děti předškolního věku.

Sociální zápůjčky se poskytují peněžní formou v souladu s rozpočtem fondu. Pravidlo fondového hospodaření a limity uvedené ve vyhlášce č. 114/2002 Sb. se vztahují na subjekty (zaměstnavatele), které jsou povinny se touto vyhláškou řídit. Například překročení limitů by bylo porušením rozpočtových pravidel.

V podnikatelské sféře a u dalších zaměstnavatelů mimo působnost vyhlášky č. 114/2002 Sb. není zápůjčka na bytové účely a na překlenutí tíživé sociální situace poskytnutá z prostředků sociálního fondu nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění na straně zaměstnavatele (poskytovatele zápůjčky) omezena žádným limitem. Pravidla se stanovují buď v kolektivní smlouvě, tam, kde působí odborová organizace, nebo ve vnitřním předpise zaměstnavatele.

Na straně zaměstnance se jedná o osvobozený příjem v souladu s § 6 odst. 9 písm. v) ZDP, a to až do výše 300 000 Kč.

§ 6 odst. 9 písm. v)

- v) příjem od téhož zaměstnavatele plynoucí zaměstnanci v podobě majetkového prospěchu při bezúročné zápůjčce až do úhrnné výše jistin 300 000 Kč z těchto zápůjček; majetkový prospěch z bezúročných zápůjček přesahujících výši jistin 300 000 Kč vypočtený za jednotlivé kalendářní měsíce se oceňuje podle odstavce 3 a zahrnuje do základu daně alespoň jednou za zdaňovací období, a to nejpozději při zúčtování mzdy za měsíc prosinec.

3.11 Odstupné, dovolená a náhrada mzdy v době dočasné pracovní neschopnosti

Další formou benefitů je odstupné, dovolená a náhrady mzdy v době dočasné pracovní neschopnosti nad limit stanovený zákoníkem práce.

Veškerá tato plnění jsou v souladu s § 24 odst. 2 písm. j) bodem 5 ZDP na straně zaměstnavatele daňově uznatelným výdajem, a to v rozsahu, v jakém právo zaměstnanců na jeho poskytnutí vyplývá z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu nebo pracovní či jiné smlouvy.

Na straně zaměstnance se vždy jedná o zdanitelný příjem. V případě pojistného je stanoveno následující:

- ⇒ částky poskytnuté zaměstnanci formou odstupného ve smyslu zákoníku práce se nezahrnují do vyměřovacího základu pro odvod pojistného a neodvádí se z nich pojistné v souladu s § 5 odst. 2 písm. b) zákona o pojistném na sociální zabezpečení a § 3 odst. 2 písm. b) zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění;
- ⇒ náhrady mzdy za dobu čerpání dovolené se zahrnují do vyměřovacího základu pro odvod pojistného a odvádí se z nich pojistné.

- ✎ ***Zaměstnanec pobírá starobní důchod a dále pracuje ve stejném zaměstnání. Má uzavřenou pracovní smlouvu na dobu neurčitou. Pracovní doba mu však byla zkrácena na polovinu řádné pracovní doby. Pohlíží se na něj z hlediska plnění z FKSP jako na zaměstnance a má nárok na plnění v plné výši, přestože má zkrácenou pracovní dobu?***

Zkrácení pracovní doby nemá vliv na plnění z FKSP. Vyhláška č. 114/2002 Sb. hovoří pouze o zaměstnanci v pracovním poměru.

- ✎ ***Náš zaměstnanec žije ve společné domácnosti s partnerem v rámci registrovaného partnerství. Jedná se z hlediska plnění z FKSP o rodinného příslušníka?***

V případě uzavřeného registrovaného partnerství lze druhého partnera uznat za rodinného příslušníka.

- ✎ ***Ve společné domácnosti žije rozvedená matka s dcerou a jejich prarodič (babička). Pokud naše zaměstnankyně (babička) pojedje na rekreaci s vnučkou, může dostat příspěvek na rekreaci pro sebe i vnučku? Vztahuje se na nás vyhláška č. 114/2002 Sb.***

Bohužel nemůže, vnučka se nepovažuje za rodinného příslušníka. Příspěvek dostane jenom zaměstnankyně (babička). Jiný případ by byl, kdyby u vás byla zaměstnaná matka dítěte. Pak by příspěvek náležel matce i dceři.

- ✎ ***Každoročně pořádáme společné setkání důchodců (bývalých zaměstnanců), které se uskutečňuje v místním kulturním domě. Na společném setkání je vždy zajištěna produkce místní cimbálové muziky a drobné občerstvení. Můžeme toto setkání považovat za kulturní akci a hradit náklady s ním spojené z FKSP?***

Z pohledu vyhlášky č. 114/2002 Sb. je možné tuto akci považovat za kulturní akci. Lze hradit pronájem sálu a odměnu cimbálové kapele, z hlediska občerstvení však nedoporučujeme hradit alkoholické nápoje.

- ✎ ***Máme zaměstnance, který v letošním roce obdržel zlatou Janského plaketu za bezpříspěvkové dárcovství krve. Chtěli bychom mu dát dar z FKSP. Do jaké výše může být tato odměna poskytnuta?***

Z FKSP skutečně lze poskytnout příspěvek za bezplatný odběr dárce krve. Pravidla pro poskytování takového daru je dobré zahrnout do zásad hospodaření s fondem. Doporučujeme, aby byl dar poskytnut při získání právě takového vyššího ocenění, jako je Janského plaketa, nikoliv za každý odběr.

V případě, že by byl v organizaci tvořen sociální fond, lze obdobně v zásadách pro použití fondu tuto možnost zakotvit. Výše příspěvku v tomto případě záleží

 Jak by měly vypadat zásady hospodaření s FKSP? Neexistuje předepsaný tiskopis?

Předepsaný tiskopis neexistuje, ale zásady by mohly vypadat následovně:

Varianta 1

Organizace

**Zásady hospodaření
s fondem kulturních a sociálních potřeb na období**

1. Za tvorbu fondu a hospodařením s fondem odpovídá organizace.
2. Organizace spolu s odborovou organizací se zavazují, že budou finanční prostředky fondu používat účelně v souladu s vyhláškou č. 114/2002 Sb.
3. Fond je tvořen základním přidělem ve výši a.....
(dále se uvedou další možnosti v souladu s platnou legislativou podle typu organizace, jako jsou dary, příjmy z pronájmu apod.).
4. Součástí těchto zásad je rozpočet fondu na příslušný kalendářní rok.
5. Použití fondu:
 - 5.1 Z fondu se přispívá na závodní stravování.....
 - 5.2 Z fondu se přispívá na rekreaci zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků, a to ve výši..... Kč na kalendářní rok, přičemž zaměstnanci mohou tyto prostředky použít na rekreaci tuzemskou, zahraniční a dětské tábory. Žádost o příspěvek doloží zaměstnanec fakturou vystavenou na adresu organizace (zaměstnavatele).
 - 5.3 V souladu s § 14 vyhlášky č. 114/2002 Sb. budou zaměstnancům poskytovány věcné dary k životním jubileím, a to v případě:
 - 50 let věku.....
 - 60 let věku
 - prvního přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně.....
 - dárčům krve při získání Jánského plakety*apod.*
 - 5.4 Zaměstnancům bude poskytnut příspěvek na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření v souladu s § 12 vyhlášky č. 114/2002 Sb. ve výši..... Kč nebo dále na soukromé životní připojištění v souladu s § 12a vyhlášky č. 114/2002 Sb. ve výši..... Kč.

8. Fond kulturních a sociálních potřeb – předpis účtování

8.1 Účtování o tvorbě a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb

FKSP má vždy vlastní účet (*243-Běžný účet FKSP*), na který jsou finanční prostředky převáděny a z nějž jsou zároveň hrazena všechna plnění v souladu s vyhláškou č. 114/2002 Sb. Čerpání FKSP se neúčtuje prostřednictvím nákladů a výnosů. Z těchto důvodů je nutné účet 412 členit analyticky podle jednotlivých typů tvorby a čerpání prostředků fondu FKSP (*412AU*).

Toto členění pak organizaci zjednoduší přípravu účetní závěrky – konkrétně přílohu týkající se tvorby a čerpání FKSP.

Výše tvorby fondu (§ 2 vyhlášky č. 114/2002 Sb.)

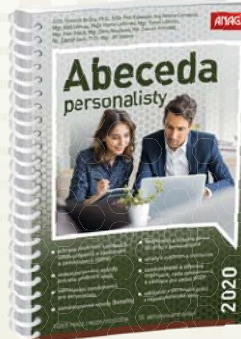
V případě vyhlášky č. 114/2002 Sb. činí základní příděl v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích 2% z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, případně na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost.

Státní podnik tvoří fond ve výši 2% z ročního objemu nákladů zúčtovaných na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost zaměstnanců a dalším přídělem ze zisku. Nelze-li z důvodů ztráty nebo nedostatku zisku využít ke krytí základního přídělu do fondu postup podle § 19 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, nebo jsou-li prostředky rezervního fondu nedostačující, vytvoří státní podnik fond i v nižší výši, kterou umožňuje výše zisku nebo zůstatek rezervního fondu.

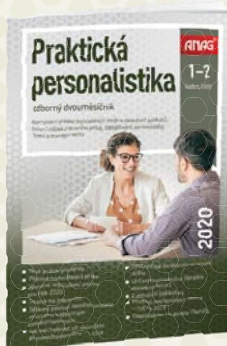
Text	MD	DAL
a) náklady zaměstnavatele	527	412AU
b) převod finančních prostředků zaměstnavatele na účet FKSP	262	241
c) připsání finančních prostředků zaměstnavatele na účet FKSP	243	262

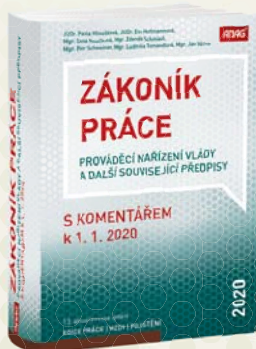
MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ

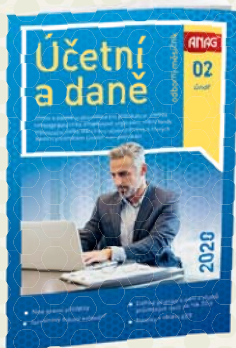
EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA

EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ

EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

